

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barle.)

VIII.

 Bil je veseljak od nog do glave, švepasti Matevžek Cicifuj. Vi si vže mislite vaškega berača, hm, ali to ni bil naš Matevžek, njegova hišica je stala sredi vasi in je bila še precej lična in prostorna, da-si ni bila nikaka graščina. Vsega je bilo za potrebo švepastemu Matevžku in njegovej ženi, ali ker ni imel otrok in ker je bil vedno vesel, ni mu nobeden drugače rekel, kakor Matevžek.

Bog si ga vedi zakaj, ali zato, ker sam ni imel otrok, ali zato, ker je bil vedno vesele naravi. Nū bodi si temu kakor koli, to je stalo, da nismo imeli vaški otroci boljšega prijatelja, kakor nam je bil Matevžek. Če je bilo le mogoče, smuknili smo k njemu. Res, da nam je včasih dal suhih krljev ali pa češpelj, in potresel košato jablano ali pa visoko hruško, vender kar nas je posebno gnalo k njemu, bil je njegov dobro namazani jeziček. Hm, pripovedke je sipal, kakor orehe iz vreče, hm, in kake pripovedke, moj Bog! To vam je bilo veselega smeha, klicanja in hohotanja, takó, da bi morali skoraj trebušček z obroči zavarovati. O jej, pripovedovati je znal naš dobri Matevžek Cicifuj! — —

V nedeljo popóludne je bilo, lepega vzpomladanskega dne. Zlato solnčece je sijalo na nebu in z njim se je veselila vsa narava božja, ki se je budila v novo življenje, a veselili smo se tudi mi, ki smo se porazvrstili na naloženih hrastovih deblih pred Matevžkovo hišo in se gredli na gorkem solncu. Ni mi treba omenjati, da je bil tudi Matevžek z nami. Sedel je na najvišje deblo, one svoje švepaste noge je doli obesil in pripovedoval. Poslušajte ga nekoliko tudi vi!

— Tristo drenovih klinec! — vzkliknil je Matevžek gori nad nami in takisto nekako modro pomežiknil — zopet ni mirú! Saj sem znal, povém jedno — mislim to bode dosti — še dobro ne dovršim, a evo óni me moledvajo vže za drugo. —

— Ali strije — prosili smo ga mi. Mimogredé naj omenim, da smo mu rekli vsi le strije Matevžek.

— Nič, dosti! —

— Strijček, le jedno! —

— Naj se pes obesi, sitneži mali. Ali da mi nobeden niti z očesom ne trene. Takó! Jedna, dve, tri!

Bil sem takov, kakeršni ste zdaj vi, poredneži mali. Majhen deček, modra glava. Dobra moja mamica odšla je na polje, a odhajaje govorila: — Matevžek, priden bodi, doma ostani. Vidiš na dvorišči kokljo s piščeti, pazi na nje, dokler se ne vrnem. Prileti lahko vrana in odnese malo pišče, a znaš, da bi to bila kvara. Če bodeš priden, ne bode ti žal, če pa ne, vže veš, kaj te čaka! —

Res, pohajkoval sem nekoliko časa po materinem odhodu po dvorišči in pazil na óne male stvarce, ki so se kakor rumeni žgančki porazvrstili okrog skrbne kvočke, in dobro bi bilo, da ni prinesla nesreča ondot Matizeljnovega Andrejčka.

— Matevžek, pojdi z mano, greva črešnje zobat! —

— Ne morem, piščeta varujem! —

— Kaj bi tisto, piščeta naj varuje koklja a ne ti. Pojdi, pojdi!

Hm, rudeče črešnje ondù, ali tu rumena piščeta. Kaj naj storim? Ej bil je tudi Andrejče modra butica in kaj sva sklenila? Da piščeta poloviva in zveževa, in potem jim ne more vrana nič. Ali kdo bi jih polovil? Koklja kar blizu ne da, tako varuje svojo drobnjad. E jej, prinesla sva mrežo, s katero se lovijo ribe, potrosila drobtinice in ko so jih piščeta začela pobirati, pokrila sva jih z mrežo in tako ulovila. Navezala sva je na nitko, jedno k drugemu in potem zopet izpustila. Vrana jih vender vseh ne odnese!

Dobre so bile črešnje in kar nič mi se ni dalo domóv. Nù, ko je bilo na-posled vender vže dosti, hajdi proti dómu. Gledam po dvorišči, gledam sèm, gle-dam tjà, a piščet — nikjer. Kaj je to, vrana jih je odnesla vseh dvanajst ali ko-likor jih je vže bilo. Ti grda vrana! — dejal je Matevžek in zopet onako pomežiknil.

Malo čudno se nam je zdelo, kako bi mogla vrana odnesti toliko piščet na jedenkrat, nù, nobeden ni se upal ničesar ziniti, moralo je biti vže takó, ker je to povedal Matevžek.

— O joj, tristo drenovih klinecev — nadaljeval je Matevžek — kaj pa zdaj? Drugih piščet nisem mogel dobiti, a kaj poreče mati. Ko bi bila vrana odnesla le jedno pišče, vže bi bilo joj, kaj pa zdaj, ker jih je odnesla vseh dvanajst. O ti nesrečna neposlušnost! —

Brezovka mi je bila vže od nekdam moja največja sovražnica in kako naj se jej zdaj odtegnem? Mislil sem, mislil in domislil sem si, da bode najbolje, da umrem. Kaj pa mi je še veselega na svetu brez piščet? Umreti moram, umreti, govoril sem. Ali kakó! Vlegel sem se na tla in nekoliko časa onako ležal, ali vender nisem mogel umreti. Oj smrt, oj grenka smrt, kje si? —

Nam so se ustnice širile na smeh, ali se nismo upali smijati, ker smo poprej tako obljubili, in strije Matevžek je nadaljeval:

— Znete, kaj sem storil. Odšel sem v materino shrambo, odprl tam omaro in našel v njem toliko dobrih stvari. Bilo je tu smetane, kislega mleka, sira, medú kruha in kaj vem, kaj še vse drugega. Nù, če vse to pojém, potem bodem pa izvestno umrl. Vzel sem veliko skledo, vlil in stresel vse ono vánjo, dobro zmešal in se spravil na junaško delo — — — hotel sem vse ono pojesti, da bi umrl. Jedel sem, jedel, takó dolgo, da se mi je mračilo, potem sem vse pustil, odšel v sobo, vlegel se ondù na tla in mislil, zdaj, zdaj bodem pa umrl. In umrl sem — —

— Kaj ste umrli — vzkliknili smo mi, glasno se smijaje — saj ste še tu.

— Nù, počakajte nù, da izgovorim. Hotel sem reči: in zaspal sem, čvrsto sem zaspal. Moral sem precej časa spati, ker, ko se je vrnila mati iz polja, našla me je še spečega. Zbudila me je.

— Umrl sem, umrl sem — govoril sem jaz, pustite me! —

— Kaj noriš — dejala je mati — meša se ti! —

— Nè, umrl sem umrl.

— Kje so pa piščeta? —

— Kaj me briga, vrana jih je odnesla, a jaz sem umrl.

— Čakaj, nagajivost razposajena, ali ne bodeš povedal? — Toda jaz sem le trdil, da sem umrl. Nù, ko je pogledala mati v omaro, takrat je še le imela kaj videti.

— Kdo je snedel smetano, sir, med in mleko, kdo?

Nisem tajil. — To sem storil jaz, da umrem. Šel sem z Andrejčkom nad črešnje, v tēm je vrana odnesla piščeta, zato sem pa pojedel vse óno, da bi umrl. Zdaj me pa pustite, jaz sem umrl — govoril sem in zopet oči zatisnil.

— Toraj takó si poslušal mater, čakaj, čakaj — dejala je mati in vzela iz police brezovko. O jej, da ste videli, kakó me je brezovka hitro obudila k novemu življenju. Skočil sem in skakal okolo matere, v tem ko mi je šiba zasluženó kazen pela. In dobil sem jih takrat dobil, takó da sem od tistega časa še danes švepast — končal je Matevžek, a mi smo se mu smijali in ga nekako čudno gledali, saj smo vedeli, da je Matevžek vže od rojstva švepast.

— Takó je, takó ónemu, kdor matere ne sluša. Zapomnite si to vi naga-jivci mali! — pristavil je še Matevžek.

Še dolgo smo sedeli na ónih drvih. A ko je bilo naposled vender vže čas, da otidemo domóv, težko smo zapuščali našega zgovornega strijčka Matevžka Cicifúja. Saj je znal toliko lepega pripovedovati! — — —

Učenec Stanko †.

ar hočem tú povedati o dečku Stanku, bodi vam v spodbudo, otročiči ljubi!

Stanko se je rodil 1883. l. Sedem let star, upisal se je v ljudsko šolo. Letošnje leto je bil vže v tretjem razredu. Ves ta čas je bil zeló priden in poslušen učenec. V učilnici je bil vedno lepo miren in pazen. Nikoli ga ni bilo treba opominjati še manje kaznovati. Bil je zeló ukažljen ter najodličnejši učenec.

Stanko je pa tudi rad in pobožno molil. Kadar koli je sklenil svoji nežni ročici, podoben je bil nebeškemu kriljatecu. Starišev in učiteljev ni nikoli žalil; vže na vsak migljaj je znal, kaj bi radi. Ni čuda, da so ga zaradi tega stariši, učitelji in vsi dobri ljudje ljubili. Izvestno bi bil Stanko jedenkrat velik in učen gospod, ako bi ne bil umrl tako zgodaj. A neizprosna smrt je segla tudi po njem in ga prerano vzela iz tega svetá. Dné 8. svečana je bil še čvrst in krepák mej svojimi sovrstniki v šoli in zvečer je še pobožno molil „zdravo Marijo.“ Stanko je molil na glas in vsa družina za njim. Oj da bi ga bili videli, kakó lepo in pobožno je molil to lepo molitevec! Kdo bi si bil pač mislil, da je to njegova „zadnja molitevec“ na tem svetu. V noči istega dné jel je tožiti, da ga hudo boli v želodeci. Vsaka pomoč je bila zamán in hude bolečine je moral pretrpeti ubogi Stanko. Ves udan v voljo Božjo sklenil je nedolžni Stanko svoje mlado življenje ter se preselil v boljšo domovino tjá gori v svitla nebesa, kjer ni nobenega trpljenja in nobenih bridkostij. Bilo je to dné 13. svečana. Pogreb dobrega Stanka je bil jako sijajen. Marsikatero oko se je zasolzilo, ko so prečastiti gospod kapelan v kratkih, a jedernatih besedah opisali njegovo mlado življenje, podobno življenju sv. Alojzija. In tako, otroci moji, povedal vam sem o prebritkejši izgubi bogoljubnega Stanka, ki je z vami vred rad čital tudi vaš „Vrtec,“ a zdaj njegova blaga dušica vže uživa rajsko veselje. Priporočam vam ga v izgled in posnemo, saj je bil priden, dober in pobožen deček. Bodi mu večno veselje v nebesih!

S c.